

Zadania i obowiązki gmin w świetle ustawy - Prawo energetyczne

Magdalena Mrowczyk – specjalista
Południowo-Wschodniego Oddziału Terenowego URE
z siedzibą w Krakowie

Zadania z zakresu spraw regulacji gospodarki paliwami i energią oraz
promowania konkurencji realizuje

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki.

Prezes URE reguluje działalność przedsiębiorstw energetycznych
zgodnie z ustawą i polityką energetyczną państwa zmierzając do
równoważenia interesów przedsiębiorstw energetycznych i odbiorców
paliw i energii.

Akt prawny: ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne
(Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn. zm.), zwana dalej
„Prawo energetyczne”.

Na przestrzeni kilkunastu lat, działalności Prezesa URE ustawa Prawo energetyczne była wielokrotnie nowelizowana. W konsekwencji kolejnych zmian legislacyjnych katalog zadań, których realizacja przypisana jest Prezesowi URE, ulegał z roku na rok znacznemu zwiększeniu.

Obecnie kompetencje Prezesa URE wynikające z art. 23 ust. 2 ustawy Prawo energetyczne obejmują między innymi następujące działania:

- udzielanie i cofanie koncesji,
- zatwierdzanie i kontrolowanie stosowania taryf,
- rozstrzyganie sporów z art. 8 ust. 1 ustawy,
- kontrolowanie standardów jakościowych obsługi odbiorców,
- nakładanie kar pieniężnych na zasadach określonych w ustawie,
- monitorowanie funkcjonowania systemu gazowego i elektroenergetycznego,
- wydawanie świadectw pochodzenia oraz ich umarzanie.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki

jest centralnym organem administracji rządowej i
wykonuje swoje zadania przy pomocy

Urzędu Regulacji Energetyki

ul. Chłodna 64, 00-872 Warszawa

www.ure.gov.pl

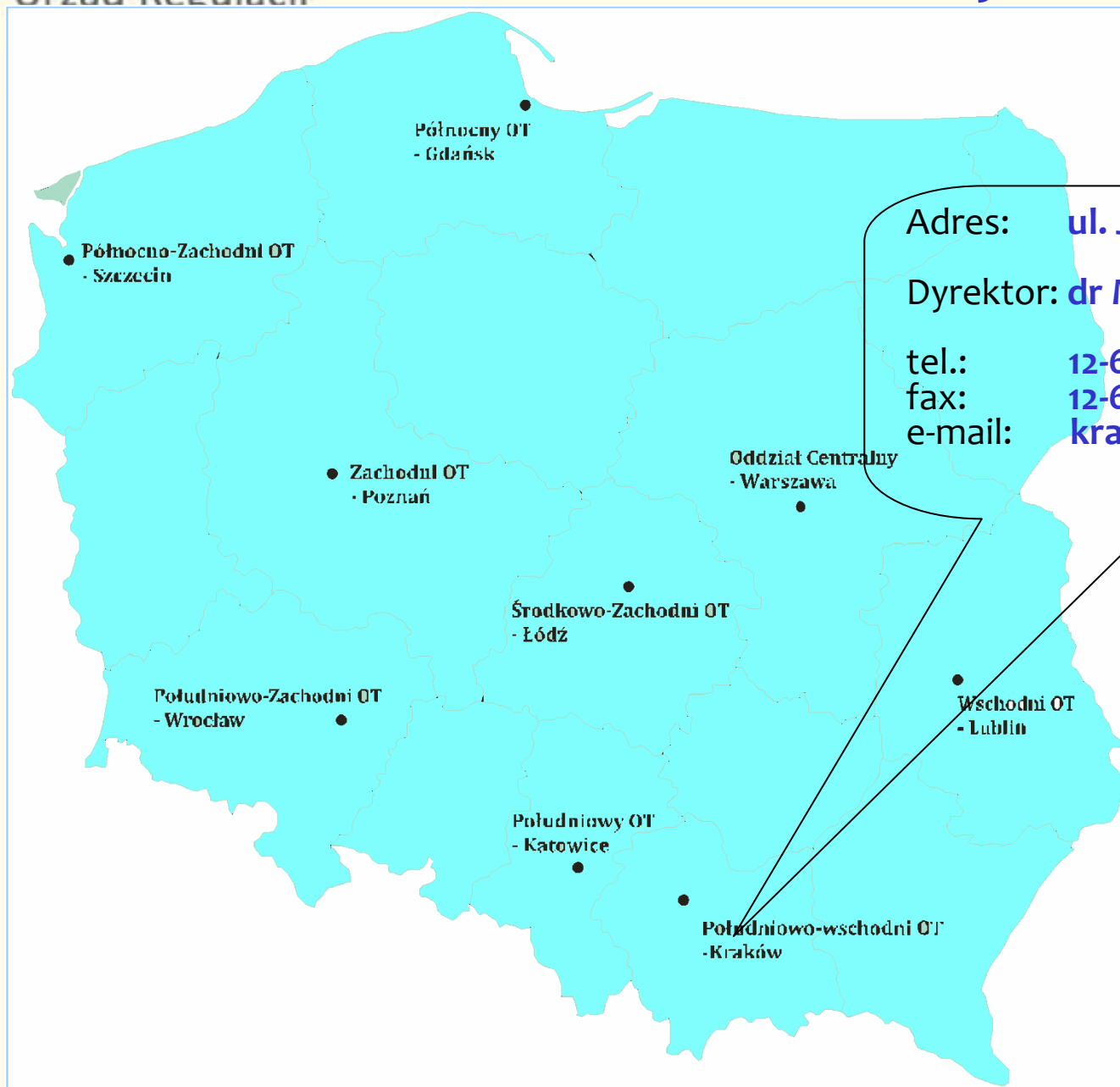
www.maszwybor.ure.gov.pl

Prezes URE wykonuje powierzone mu zadania przy pomocy Urzędu Regulacji Energetyki, w skład którego wchodzi Oddział Centralny w Warszawie oraz następujące oddziały terenowe:

- 1) północno-zachodni z siedzibą w Szczecinie;
- 2) północny z siedzibą w Gdańsku;
- 3) zachodni z siedzibą w Poznaniu;
- 4) wschodni z siedzibą w Lublinie;
- 5) środkowo-zachodni z siedzibą w Łodzi;
- 6) południowo-zachodni z siedzibą we Wrocławiu;
- 7) południowy z siedzibą w Katowicach;
- 8) południowo- wschodni z siedzibą w Krakowie

Oddziały terenowe

Adres: **ul. Juliusza Lea 114,
30-133 Kraków**
Dyrektor: **dr Małgorzata Nowaczek -
Zaremba**
tel.: **12-638-80-90 12-268-73-20**
fax: **12-637-55-47**
e-mail: **krakow@ure.gov.pl**

GMINA jako:

1. Lokalny kreator polityki energetycznej

1.1. realizacja zadań własnych z zakresu zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe

- planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy

- planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg znajdujących się na terenie gminy

- finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy

Realizacja tych zadań – zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego – brak: kierunki rozwoju gminy zawarte w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i odpowiednim programem ochrony środowiska

Współpraca z przedsiębiorstwami energetycznymi

1.2. prowadzenie działalności energetycznej - zakłady budżetowe, spółki gminne, przedsiębiorstwa energetyczne (koncesjonowane/niekoncesjonowane)

GMINA jako:

2. ODBIORCA ENERGII

- ✓ 2.1. przyłączanie do sieci energetycznych
- ✓ 2.2. zawieranie umów – spory art.8 prawa energetycznego
- ✓ 2.3. wstrzymanie dostaw – postanowienie o nakazaniu kontynuowania dostaw – art. 8 ust. 2 prawa energetycznego
- ✓ 2.4. zakup energii elektrycznej – zmniejszenie opłat – szansa w zmianie sprzedawcy.

Podstawowe dokumenty prawne

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
(Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu
przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80 poz. 717 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U.
z 2006 r. Nr 89 poz. 625 z późn. zm.)
- „Polityka energetyczna Polski do 2030 roku”

- Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych lub energii sporządzają dla obszaru swojego działania plany rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe lub energię, uwzględniając miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego albo kierunki rozwoju gminy określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (*Art. 16 ustawy –Prawo energetyczne*).

Planowanie energetyczne w gminie

Przedsiębiorstwa energetyczne, w celu racjonalizacji przedsięwzięć inwestycyjnych, przy sporządzaniu planów, są obowiązane współpracować z przyłączonymi podmiotami oraz **gminami**. Współpraca powinna polegać w szczególności na:

- 1) przekazywaniu przyłączonym podmiotom **informacji o planowanych przedsięwzięciach**, które będą miały wpływ na pracę urządzeń przyłączonych do sieci albo na zmianę warunków przyłączenia lub dostawy paliw lub energii;
- 2) zapewnieniu spójności między **planami przedsiębiorstw energetycznych** a **planami gminy** (*projektem założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe lub projektem planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe*)

Planowanie energetyczne w gminie

plany rozwoju Przedsiębiorstw energetycznych zawierają:

przewidywany zakres dostarczania paliw lub energii,

przedsięwzięcia w zakresie modernizacji, rozbudowy albo budowy sieci oraz ewentualnych nowych źródeł paliw gazowych, energii, w tym źródeł odnawialnych,

przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie paliwa i energii u odbiorców;

przewidywany sposób finansowania inwestycji;

przewidywane przychody niezbędne do realizacji planów;

przewidywany harmonogram realizacji inwestycji.

Plany powinny zapewniać minimalizację nakładów i kosztów ponoszonych przez Przedsiębiorstwa energetyczne, tak aby nakłady i koszty nie powodowały w poszczególnych latach nadmiernego wzrostu cen i stawek opłat dla paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła, przy zapewnieniu ciągłości, niezawodności i jakości dostaw.

Zadania własne gminy w świetle ustawy – Prawo energetyczne

Do zadań **własnych gminy** w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy (*Art. 18 ustawy – Prawo energetyczne*):

- 1) planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy;
- 2) planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg znajdujących się na terenie gminy;
- 3) finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy.

• **Gmina** realizuje zadania, zgodnie z:

- 1) miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku takiego planu – z kierunkami rozwoju gminy zawartymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;
- 2) odpowiednim programem ochrony powietrza przyjętym na podstawie art. 91 ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska

Zadania własne gminy

- Ustawa –Prawo energetyczne przewiduje dwa rodzaje dokumentów planistycznych, uchwalanych przez **radę gminy**:
- **Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe** (art. 19 *ustawy –Prawo energetyczne*)
- **Projekt planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe** (art. 20 *ustawy –Prawo energetyczne*)

Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

Wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.

Projekt założeń sporządza się dla obszaru gminy co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje co najmniej raz na 3 lata.

Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

Art.17 ustawy z dnia 8 stycznia 2010r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2010r., Nr 21, poz. 104)

„Uchwalenie przez gminę pierwszych założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, o których mowa w art. 19 ustawy zmienianej w art.. 1, lub ich aktualizacja powinna nastąpić w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy”.

Zmiana weszła w życie **11 marca 2010r.**

Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

Projekt założeń powinien określać:

- a) ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- b) przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych,
- c) możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w odnawialnych źródłach, energii elektrycznej i ciepła użytkowego wytwarzanych w kogeneracji oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych;
- d) zakres współpracy z innymi gminami.

Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

- Do opracowania **projektu założeń** niezbędne są dane wyjściowe dotyczące stanu aktualnego i zamierzeń rozwojowych gminy, wynikających z **planów zagospodarowania przestrzennego lub studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.**
- Projekt założeń powinien dotyczyć wszystkich interesujących gminę mediów energetycznych, opracowany w sposób kompleksowy i zawierać wariantowe propozycje.

Przykładowa tematyka opracowania projektu założeń do planu :

- podstawa prawna opracowania,
- charakterystyka aktualnego stanu energetyki, w tym źródeł zaopatrzenia odbiorców w ciepło, energię elektryczną, gaz, olej opałowy, węgiel i inne oraz struktura zużycia tych mediów na terenie gminy,
- ocena rynku paliw i energii,
- przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych,
- możliwości wykorzystania lokalnych zasobów energetycznych,
- określenie zakresu modernizacji istniejących źródeł energii i sieci energetycznych,
- analiza planu zagospodarowania przestrzennego dla określenia potencjalnych potrzeb energetycznych i ich perspektywicznej dynamiki,
- wariantowa prognoza zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i gaz w okresie do 2030 r. w oparciu o program rozwoju gminy,
- proponowane źródła finansowania inwestycji energetycznych,
- zakres współpracy z innymi gminami,
- ocena bezpieczeństwa energetycznego gminy,
- wnioski i zalecenia.

Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

Opracowany projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, rada gminy przedkłada do opinii **samorządowi województwa**, który go opiniuje w zakresie:

- koordynacji współpracy z innymi gminami,
- zgodności z założeniami polityki energetycznej państwa.

Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

- Projekt założeń do planu jest również **wykładany do publicznego wglądu**. *O fakcie tym powiadamia się w sposób przyjęty zwyczajowo w danej miejscowości. Osoby i jednostki organizacyjne zainteresowane zaopatrzeniem w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy mają prawo składać wnioski, zastrzeżenia i uwagi do projektu założeń (podczas 21-dniowego terminu publicznego wyłożenia tego projektu).*
- Następnie **rada gminy** uchwala **założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe**, rozpatrując jednocześnie zgłoszone wnioski, uwagi i zastrzeżenia.

Projekt planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

- Posiadanie przez gminę założeń do planu zaopatrzenia w poszczególne nośniki energii, służyć ma przede wszystkim porównaniu potrzeb gminy w zakresie zaopatrzenia w te nośniki z planami rozwoju przedsiębiorstw energetycznych.
- W przypadku, gdy plany przedsiębiorstw energetycznych nie zapewniają realizacji uchwalonych założeń do planu zaopatrzenia w poszczególne media energetyczne, zarząd gminy opracowuje projekt planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe (art. 20 ust. 1).

Projekt plan zaopatrzenia

- **Projekt planu** opracowany jest na podstawie uchwalonych przez radę gminy **założeń i winien być z nim zgodny**.
- Projekt planu, zgodnie z ustawą -Prawo energetyczne, winien zawierać:
 - propozycje w zakresie rozwoju i modernizacji poszczególnych systemów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, wraz z uzasadnieniem ekonomicznym,
 - harmonogram realizacji zadań,
 - przewidywane koszty realizacji proponowanych przedsięwzięć oraz źródło ich finansowania.

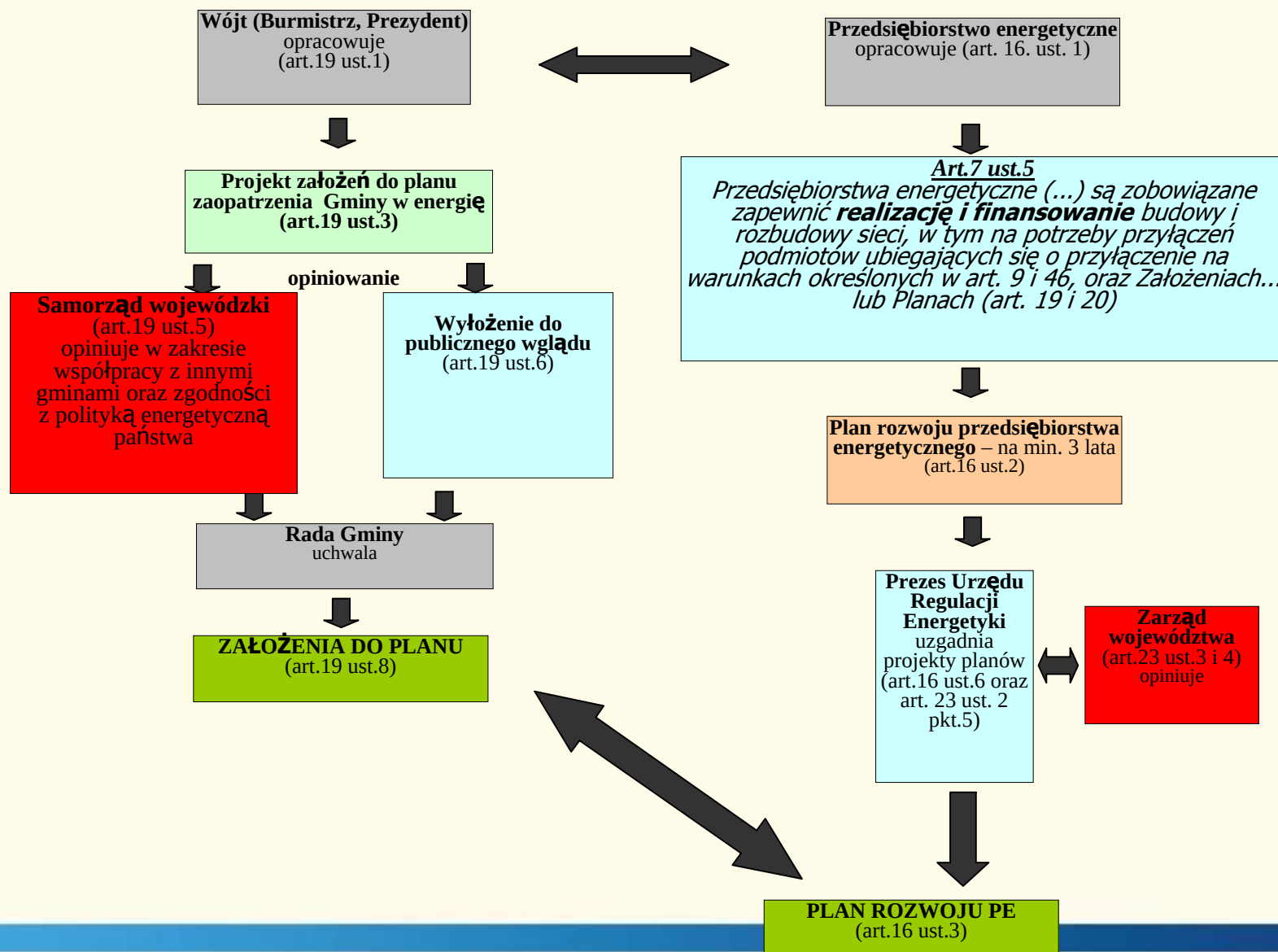
Plan zaopatrzenia

- Następnie, po spełnieniu przez projekt planu wymagań formalnych i merytorycznych, **rada gminy** uchwala **plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe**.

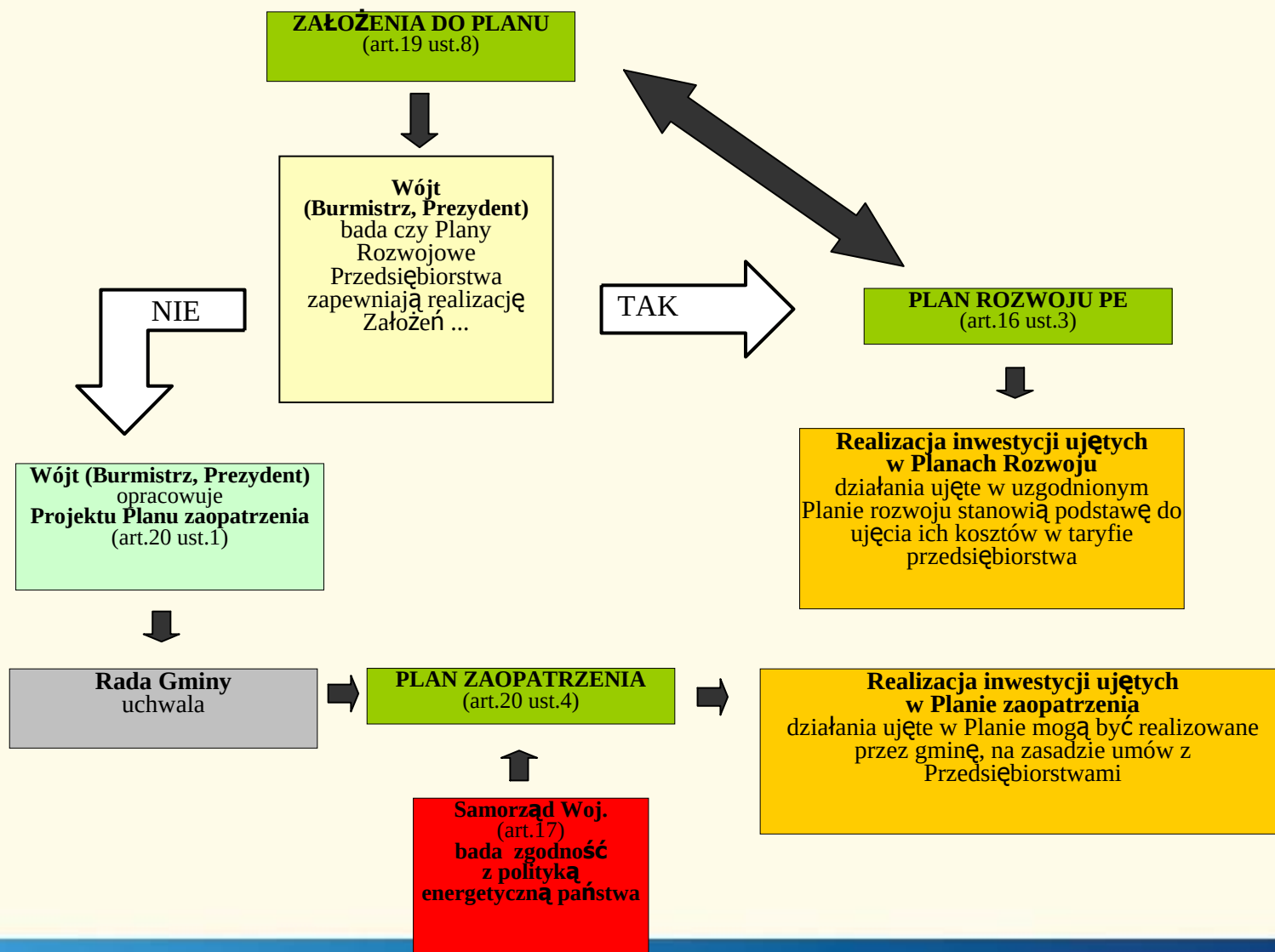
Plan zaopatrzenia w energię i paliwa

- W przypadku, gdy nie jest możliwa realizacji **planu** na podstawie umów, **rada gminy** (dla zapewnienia zaopatrzenia w te nośniki energii) może wskazać w **drodze uchwały** tę część **planu**, z którą prowadzone na obszarze gminy działania muszą być zgodne.
- A zatem dla właściwej realizacji rozwoju infrastruktury energetycznej gminy, wymagana jest **ściśła współpraca władz samorządowych** z **przedsiębiorstwami energetycznymi**.

Planowanie energetyczne na szczeblu lokalnym – rola samorządu województwa

Planowanie energetyczne na szczeblu lokalnym c.d. – rola samorządu województwa

- Plan zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe jest narzędziem, z pomocą którego gmina, może osiągnąć:
 - ład energetyczny w interesie społeczności lokalnej i jej gospodarki,
 - zgodność w zakresie celów strategicznych rozwoju społeczno - gospodarczego gminy i planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych
 - harmonijną współpracę ze wszystkimi podmiotami lokalnego rynku paliw i energii na rzecz zapewnienia zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
 - warunki umożliwiające zaistnienia konkurencyjnego lokalnego rynku energii,
 - obecność inwestorów zewnętrznych zainteresowanych rozwojem infrastruktury energetycznej zgodnie z potrzebami gminy.

Plan zaopatrzenia w energię i paliwa

- Dwie kwestie są szczególnie ważne, bowiem mogą mieć wymierne efekty:
- 1. Pierwsza dotyczy możliwości współfinansowania inwestycji energetycznych w gminie przez przedsiębiorstwa energetyczne, **o ile znajdują się one w planach**. Wynika to z art. 7 ustawy- Prawo energetyczne, w którym określono m.in., że stawki opłat za przyłączenie do sieci energetycznej mają się równać *25% średniorocznych nakładów inwestycyjnych na budowę stosownych odcinków sieci*.
- 2. Druga wiąże się z możliwością pozyskiwania środków na inwestycje energetyczne, szczególnie o profilu ekologicznym, ze źródeł tzw. środków pomocowych.

Plan zaopatrzenia w energię i paliwa

Korzyści wypływające z realizacji planu zaopatrzenia w energię i paliwa:

- - Minimalizacja kosztów zaopatrzenia w nośniki energii w wyniku realizacji gminnych planów energetycznych.
- - Określenie na etapie planu energetycznego gminy zasięgu sieci energetycznych, ciepłowniczych i gazowych.
- - Stworzenie warunków do opracowania lub aktualizacji planów rozwojowych przedsiębiorstw energetycznych.
- - Zapewnienie prawidłowego uwzględnienia kosztów wynikających z kosztów rozwoju i modernizacji przy opracowywaniu taryf.
- - Określenie ekonomicznie uzasadnionych warunków przyłączenia nowych odbiorców do sieci.

Plan zaopatrzenia w energię i paliwa

- Zgodnie z wyrokiem Sądu Antymonopolowego (obecnie SOKiK) (wyrok SA z dnia 10.01.2001 sygn. ak. XVII Ame 51-58/00) brak przez gminne założeń do planów zaopatrzenia może stanowić podstawę roszczeń przedsiębiorstw energetycznych z tytułu poniesionych szkód wynikających z konieczności zastosowania wobec podmiotów do sieci opłat przyłączeniowych wg. Taryfy przyłączeniowej, czyli opłatę pokrywającą tylko część kosztów przyłączenia.

- Grupy zagadnień, jakimi energetyk gminny powinien się zająć:
 1. -lokalne planowanie energetyczne,
 2. -koordynacja funkcji planistycznej i inwestycyjnej gminy oraz działań przedsiębiorstw energetycznych,
 3. -racjonalizacja użytkowania energii, w tym w szczególności w obiektach użyteczności publicznej,
 4. -zakup energii na potrzeby gminy w układzie rynkowym.

Dziękuję za uwagę

**Prezentacja przygotowana na podstawie materiałów
zgromadzonych
w Urzędzie Regulacji Energetyki**

Urząd Regulacji
Energetyki